

перевіраних) покупців, що в свою чергу дозволить розширити ринок збуту та збільшити доходи від реалізації продукції. Звісно, дебітори можуть і не повернути частину заборгованості, проте цей ризик незначний, порівнюючи з отриманими вигодами.

Отже, резерв сумнівних боргів створюється з метою покриття у майбутньому безнадійної дебіторської заборгованості. Він коригує дебіторську заборгованість до її чистої реалізаційної вартості, дозволяє підприємству показати, що відповідна сума може бути не стягнута з дебіторів, відображає реальну картину фінансового стану підприємства.

На сьогодні чинне законодавство не вказує на необхідність створення резерву сумнівних боргів, тому багато підприємств ігнорують його нарахування і взагалі не ведуть облік безнадійної дебіторської заборгованості в умовах розрахунку резерву сумнівних боргів. Таке порушення норм П(С)БО 10 спричинене ще й тим, що методи нарахування резерву у контексті стандарту є нечіткими і незрозумілими. Перспективою подальших досліджень у даному напрямку є вдосконалення методики визначення необхідності нарахування резерву сумнівних боргів та визначення пріоритетних методів нарахування резерву сумнівних боргів при різних умовах господарювання.

Список використаних джерел

1. П(С)БО 10 Дебіторська заборгованість. Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/> (дата звернення 18.01.2018).
2. Венгерук Н.П. Облікове забезпечення управління розрахунками з дебіторами. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2013. № 8. С.24-25.
3. Кадацька А.М. Облік формування та використання резерву сумнівних боргів. *Економіка і суспільство*. 2016. № 6. С. 355-362.
4. Хом'як Р.Л., Лемішовський В.І. Бухгалтерський облік в Україні. Львів, Інтелект-Захід, 2007. 1200 с.

Семенишена Наталія

канд. екон. наук, доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

КОЕРЦИТИВНИЙ ІЗОМОРФІЗМ В ОБЛІКОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ УПРАВЛІННЯ БІОЛОГІЧНИМИ АКТИВАМИ

Застосування відомих термінів у новому розумінні, а також залучення нових термінів з інших наукових дисциплін (зокрема, з інституційної економічної теорії) дає нам змогу по-новому розглянути процеси інституційних перетворень в національній обліковій системі, по-іншому підійти до аналізу малодосліджених явищ, яким поки що бракує наукової концептуалізації.

Зростання впливу нормативного ізоморфізму призводить до такого виду інституційного ізоморфізму, як коерцитивний (примусовий), тобто формування вимог, які ставляться державою на підставі законів чи адміністративних правил. В аспекті бухгалтерського обліку коерцитивний ізоморфізм (coercive isomorphism) є результатом формального й неформального тиску на інститут обліку зі сторони інших інститутів та інституцій, від яких залежить його статус.

У якості прикладу коерцитивного ізоморфізму в аспекті бухгалтерського обліку можна привести систематичне запозичення та примусову імплементацію західних концептів, понять, методів та методик облікових процедур через численні нормативні акти. За відсутності чіткого уявлення про правильну стратегію реформування облікової системи запозичуються (імплементуються) рецепти з західних облікових систем, які не діють в умовах вітчизняного інституційного середовища; при цьому таке наслідування може носити як об'єктивний, так і суб'єктивний характер і є, за ді Маджіо й Пауелом, результатом як формального, так і неформального тиску [1].

До прикладу, ПСБО 30 «Біологічні активи» є одним з основних стандартів галузевого обліку у сільському господарстві, за яким біологічні активи, згідно нормативних документів, поділяються на поточні (рахунок 21 «Поточні біологічні активи») та довгострокові (рахунок 16 «Довгострокові біологічні активи»).

Л. К. Сук [2], В.М. Жук [3] та інші дослідники детально розглядали особливості застосування цього стандарту. Проте, для поліпшення управління довгостроковими біологічними активами, Міністерством фінансів прийнято новий документ [3], які вносить певні корективи до субституту облікових процедур та практик.

Зокрема, зміни стосуються віднесення плодоносних рослин до основних засобів. Наказом МФУ внесено зміни до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, зокрема: «1) друге речення абзацу дев'ятого рахунку 10 «Основні засоби» доповнити словами «та плодоносних рослин, які пов'язані із сільськогосподарською діяльністю» [3]. Тобто, на субрахунку 108 «Багаторічні насадження» ведеться облік довгострокових біологічних активів, у тому числі багаторічних насаджень, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, та плодоносних рослин, які пов'язані із сільськогосподарською діяльністю.

Крім того, плодоносні рослини віднині обліковуватимуть не на рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи», як було досі, а на рахунку 10 «Основні засоби», про що також зазначено у документі: «2) абзац перший рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи» доповнити словами «...крім плодоносних рослин, які обліковуються на рахунку 10 «Основні засоби» [3].

Отже, багаторічні плодоносні рослини визнано основними засобами та внесено відповідні зміни у ПСБО 7, де підпункт 5.1.8 підпункту 5.1 пункту 5 доповнено словами «та плодоносні рослини».

Безпосередньо у ПСБО 30 «Біологічні активи», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005 року № 790, вказано, що це положення не поширюється на: «3.4. Плодоносні рослини, пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку» та уточнено саме визначення (п. 4 після абзацу сьомого): «Плодоносні рослини - довгострокові біологічні активи, які використовуються в процесі виробництва сільськогосподарської продукції та

систематично надають сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи».

Отже, реалізація примусового ізоморфного впливу на інститут облікової практики сільськогосподарських підприємств полягає в тому, що вищенаведений нормативний документ передбачає, що плодоносні рослини віднині обліковуватимуться на рахунку 10 «Основні засоби», і відповідні зміни внесено в усі пов'язані облікові реєстри. Вважається, що таке розмежування сприятиме більш повному економічному врахуванню природи садів як основного засобу виробництва. Чи так це насправді, і з якими новими питаннями і проблемами обліку зіткнуться практики, покаже час.

Список використаних джерел

1. Семенишена Н.В. Теорія інституційного ізоморфізму та її прояв в реформуванні національної системи бухгалтерського обліку. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 2. С. 16-19.
2. Сук Л. К., Сук П. Л. Облік поточних біологічних активів і сільськогосподарської продукції. *Облік і фінанси*. 2014. № 2. С. 71-78.
3. Жук В.М. Нові методологічні засади обліку сільськогосподарської діяльності та потреби практичного застосування П(С)БО 30 «Біологічні активи». *Облік і фінанси АПК*. 2006. № 6. С. 34.
4. Плодоносні с/г рослини обліковуватимуться як ОЗ. URL : <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1034732.html> (дата звернення 26.01.2018).
5. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку. Наказ МФУ від 12.12.2017 р. № 1019.
6. Семенишена Н.В., Левченко З.М. Оцінка біологічних активів : проблеми використання справедливої вартості. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси».* Луцький національний технічний університет. 2010. Випуск 7 (25). Ч. 5. С. 265-271.
7. Семенишена Н., Стаднік Р. Облікова політика інституційних одиниць стосовно біологічних активів. *Модернізація національної системи управління державним розвитком : виклики і перспективи* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 грудня 2016 року, Тернопіль, Україна). Тернопіль : Крок. Ч. 2. С. 219-222.
8. Сади та виноградники обліковуватимуться як основні засоби. URL : <http://ibuh.info/uk/sadi-ta-vinogradniki-oblikovuvatimutsya-yak-osnovni-zasobi> (дата звернення :

